

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2023. gada 30. martā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Lugāno II konvencija – Nolēmumu atzīšanas un izpildes procedūra – 34. panta 2. punkts – Dokuments, ar ko celta prasība izcelsmes valstī – Maksājuma rīkojuma pareiza paziņošana, pēc kuras notiek Šveices tiesībās paredzētās prasības par naudas piedziņu nepareiza izsniegšana

Lietā C-343/22

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) iesniegusi ar 2022. gada 20. janvāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2022. gada 27. maijā, tiesvedībā

PT

pret

VB,

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Safjans [*M. Safjan*] (referents), tiesneši N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] un M. Gavalecs [*M. Gavalec*],

ģenerālvokāts: M. Kampos Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- Vācijas valdības vārdā – *J. Möller, M. Hellmann* un *U. Kühne*, pārstāvji,
- Šveices valdības vārdā – *M. Kähr* un *L. Lanzrein*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *B. Ernst* un *S. Noë*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – vācu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 34. panta 2. punktu Konvencijā par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās, kura parakstīta 2007. gada 30. oktobrī un kuras parakstīšana Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2008. gada 27. novembra Lēmumu 2009/430/EK (OV 2009, L 147, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Lugāno II konvencija”).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp PT un VB par Šveices tiesas pieņemta nolēmuma izpildāmības pasludināšanu Vācijā.

Atbilstošās tiesību normas

1965. gada 15. novembra Hāgas konvencija

- 3 Hāgas 1965. gada 15. novembra Konvencijas par tiesas un ārpus tiesas dokumentu izsniegšanu civillietās vai komercietās 5. pantā ir noteikts:

“Lūguma saņēmējas valsts centrālā iestāde pati izsniedz dokumentus vai nodod tos izsniegšanai attiecīgajai iestādei, vai nu:

- a) saskaņā ar šīs valsts nacionālo tiesību normām, kas nosaka dokumentu izsniegšanas kārtību nacionālajos tiesvedības procesos personām, kas atrodas tās teritorijā, vai
- b) īpašā lūguma iesniedzēja lūgtā veidā, izņemot gadījumus, kad šāds dokumenta izsniegšanas veids ir pretrunā ar lūguma saņēmējas iestādes nacionālo tiesību normām.

Izņemot šī panta pirmās daļas “b” punktu, dokumentu vienmēr var izsniegt adresātam, ja tas to pieņem labprātīgi.

Ja dokumentu izsniedz saskaņā ar šī panta pirmo daļu, centrālā iestāde var lūgt, lai dokuments būtu sagatavots vai tulkots oficiālajā vai kādā no lūguma saņēmējas valsts oficiālajām valodām.

Tā tiesiskās palīdzības lūguma daļa, kas ietver izsniedzamo dokumentu pārskatu saskaņā ar konvencijai pievienoto veidlapu, jāizsniedz kopā ar izsniedzamajiem dokumentiem.”

Lugano II konvencija

- 4 Lugano II konvenciju ir parakstījušas Eiropas Kopiena, Dānijas Karaliste, Islandes Republika, Norvēģijas Karaliste un Šveices Konfederācija.

5 Saskaņā ar šīs konvencijas 34. panta 2. punktu:

“Spriedumu neatzīst:

[..]

2) aizmuguriska sprieduma gadījumā – ja atbildētājam netika laikus izsniegts dokuments, ar ko celta prasība, vai līdzīgs dokuments, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, izņemot gadījumu, ja atbildētājs nav sācis sprieduma pārsūdzēšanas procedūru, kad viņam bija iespējams to darīt.”

6 Minētās konvencijas 38. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Spriedumu, kas pieņemts un izpildāms valstī, kurai ir saistoša šī konvencija, izpilda citā valstī, kurai ir saistoša šī konvencija, tad, kad pēc jebkuras ieinteresētās puses pieteikuma spriedums ir pasludināts par izpildāmu šajā valstī.”

7 Atbilstoši šīs pašas konvencijas 53. pantam:

“1. Persona, kas prasa atzīšanu vai izpildāmības pasludināšanu, iesniedz sprieduma kopiju, kas atbilst autentiskuma noteikšanas nosacījumiem.

2. Persona, kas prasa izpildāmības pasludināšanu, iesniedz arī 54. pantā minēto apliecību, neskarot 55. pantu.”

8 Lugāno II konvencijas 54. pantā ir paredzēts:

“Tiesa vai kompetentā iestāde valstī, kurai ir saistoša šī konvencija un kurā pieņemts spriedums, pēc jebkuras ieinteresētās puses lūguma izdod apliecību, izmantojot standarta veidlapu šīs konvencijas V pielikumā.”

9 Lugāno II konvencijas 1. protokola par dažiem jurisdikcijas, procedūras un izpildes jautājumiem III panta 1. punktā ir noteikts:

“Šveice patur tiesības ratificējot deklarēt, ka tā nepiemēros šādu 34. panta 2. punkta daļu:

“izņemot gadījumu, kad atbildētājs nav sācis sprieduma pārsūdzēšanas procedūru, kad viņam bija iespējams to darīt”.

Ja Šveice iesniedz šādu deklarāciju, pārējās Līgumslēdzējas puses piemēro tādu pašu atrunu attiecībā uz spriedumiem, ko pieņēmušas Šveices tiesas.”

10 Pamatojoties uz šo atrunu, Šveices Konfederācija ir paziņojusi, ka tā nepiemēros attiecīgo Lugāno II konvencijas 34. panta 2. punkta daļu.

Šveices tiesības

- 11 1889. gada 11. aprīļa Federālā likuma par parādu piedziņu un bankrotu (RS 281.1, turpmāk tekstā – “Piedzīņas likums”) 38. panta 2. punkta pamatlietā piemērojamajā redakcijā ir noteikts:

“Piedzīņa sākas ar maksājuma rīkojuma paziņošanu. Tā turpinās ar apķīlāšanu, ķīlas realizāciju vai bankrotu.”

- 12 Piedzīņas likuma 67. panta 1. punktā ir noteikts:

“Pieteikumu par piedziņu iesniedz piedzīņas iestādei rakstveidā vai mutvārdos. Tajā ir norādīts:

1. kreditora – un attiecīgā gadījumā tā pārstāvja – personvārds vai nosaukums un dzīvesvieta; Šveicē izvēlētais domicils, ja personas domicils ir ārvalstīs. Ja nav īpašas norādes, par izvēlēto domicilu tiek uzskatīta piedzīņas iestāde;
2. parādnieka – un attiecīgā gadījumā tā juridiskā pārstāvja – personvārds vai nosaukums un domicils; prasījumu piedziņā pret mantojuma masu ir jānorāda mantinieki, kuriem ir jāsniedz paziņojums;
3. prasījuma vai pieprasītā nodrošinājuma summas vērtība izteikta Šveices valūtā; ja prasījumam ir procenti – likme un diena, no kuras tie tiek aprēķināti;
4. izpildu dokuments un tā datums; ja nav izpildu dokumenta, tad saistību rašanās pamats.”

- 13 Piedzīņas likuma 69. pantā ir paredzēts:

“1 Saņemot pieteikumu par piedziņu, iestāde izdod maksājuma rīkojumu.

2 Šajā aktā iekļauj:

1. piedzīņas pieteikumā norādāmās ziņas;
2. aicinājumu 20 dienu laikā samaksāt parāda summu un atlīdzināmās izmaksas vai, ja piedziņa tiek vērsta pret nodrošinājumu – to nodot šajā termiņā;
3. paziņojumu, ka parādniekam, ja viņš vēlas apstrīdēt visu parādu vai tā daļu vai kreditora tiesības veikt piedziņu, iebildumi ir jāizvirza desmit dienu laikā no paziņojuma saņemšanas;
4. brīdinājumu, ka piedziņa turpināsies, ja parādnieks neizpildīs maksājuma rīkojumu vai neizvirzīs iebildumus.”

- 14 Piedzīņas likuma 71. panta 1. punktā ir norādīts:

“Maksājuma rīkojumu parādniekam paziņo pēc piedzīņas pieteikuma saņemšanas.”

- 15 Piedzīņas likuma 74. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Parādniekam, pret kuru tiek vērsta piedziņa un kurš vēlas izvirzīt iebildumus, desmit dienu laikā no maksājuma rīkojuma paziņošanas mutvārdos vai rakstveidā ir jāsniedz tūlītējs paziņojums personai, kas ir iesniegusi maksājuma pieteikumu, vai iestādei.”

- 16 Piedziņas likuma 78. panta 1. punktā ir noteikts, ka iebildumu izvirzīšana aptur piedziņu.
- 17 Piedziņas likuma 79. pantā ir noteikts:

“Piedziņu prasošais kreditors, attiecībā pret kuru tiek izvirzīti iebildumi, savas tiesības īsteno civilprocesā vai administratīvajā procesā. Tas var prasīt turpināt piedziņu tikai tad, ja tās pamatā ir izpildu lēmums, ar kuru iebildumi ir noraidīti *expressis verbis*.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 18 2013. gada 19. janvārī pēc VB lūguma Ženēvas Piedziņas iestāde (Šveice) nosūtīja PT, kura domicils ir Vācijā, rīkojumu samaksāt īres parādus. 2013. gada 28. janvārī PT saskaņā ar Piedziņas likuma 74. pantu izvirzīja iebildumus pret šo maksājuma rīkojumu.
- 19 VB, neprasot šo iebildumu atzīšanu par neiedarbīgiem, cēla prasību pret PT Ženēvas kantona nomas un īres lietu tiesā (Šveice). Minētā tiesa mēģināja izsniegt prasības pieteikumu, kas bija sagatavots franču valodā, PT dzīvesvietā Vācijā. Pēdējais minētais, kurš nepārvaldīja franču valodu, atteicās pieņemt izsniedzamo prasības pieteikumu, kam nebija pievienots tulkojums vācu valodā. Iesniedzējtiesa norāda, ka turpmākajā procesa gaitā PT nav saņēmis nekādu citu informāciju. Ar 2014. gada 30. janvāra spriedumu, kas tika paziņots ar publikāciju, Ženēvas kantona nomas un īres lietu tiesa piesprieda PT samaksāt kopējo summu 4120,70 Šveices franku (CHF) (aptuveni 4090 EUR), kurai pieskaitīti procenti. Pret maksājuma rīkojumu izvirzītais iebildums šajā spriedumā netika noraidīts.
- 20 VB vērsās *Landgericht* (apgabaltiesa, Vācija) ar pieteikumu atzīt 2014. gada 30. janvāra spriedumu par izpildāmu Vācijā saskaņā ar Lugāno II konvencijas 38. panta 1. punktu un 53. pantu. Šajā ziņā VB iesniedza apliecinātas un tulkotas šā sprieduma kopijas, kā arī šīs konvencijas 54. pantā minēto apliecību. Minētā tiesa šo pieteikumu apmierināja, bet PT par šo nolēmumu iesniedza sūdzību *Oberlandesgericht* (Federālās zemes Augstākā tiesa, Vācija).
- 21 *Oberlandesgericht* (Federālās zemes Augstākā tiesa) šo sūdzību noraidīja ar pamatojumu, ka Lugāno II konvencijas 34. panta 2. punkts nav šķērslis 2014. gada 30. janvāra sprieduma atzīšanai. Tās ieskatā, par “dokumentu, ar ko celta prasība”, bija jāuzskata 2013. gada 19. janvārī atbildētājam pareizi izsniegtais maksājuma rīkojums.
- 22 PT šo nolēmumu pārsūdzēja iesniedzējtiesā.
- 23 Iesniedzējtiesa uzskata, ka maksājuma rīkojums ir paziņots pareizi, taču prasības pieteikuma izsniegšana neatbilst Hāgas 1965. gada 15. novembra konvencijas par tiesas un ārpus tiesas dokumentu izsniegšanu civillietās vai komercietās 5. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, jo šis dokuments nebija iztulkots vācu valodā. Iesniedzējtiesa uzskata, ka bez šā tulkojuma prasības pieteikuma izsniegšana nesniedza PT iespēju sevi aizstāvēt.
- 24 Tā kā pēc maksājuma rīkojuma paziņošanas notika prasības pieteikuma nepareiza izsniegšana, iesniedzējtiesa uzskata, ka ir jānoskaidro, kurš no šiem dokumentiem ir uzskatāms par “dokumentu, ar ko celta prasība”.

- 25 Šādos apstākļos *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [...] Lugāno II konvencijas [...] 34. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka prasības pieteikums par naudas piedziņu, kas pēc tam, kad Šveicē iepriekš ir izdots maksājuma rīkojums, ir iesniegts, neprasot noraidīt pret maksājuma rīkojumu izvirzītos iebildumus, ir dokuments, ar ko celta prasība?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 26 Ar savu vienīgo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Lugāno II konvencijas 34. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka Šveices tiesībās paredzēta prasība par naudas piedziņu, kas celta pēc Šveices tiesību aktos paredzēta maksājuma rīkojuma izdošanas, neprasot atzīt par neiedarbīgiem pret šo maksājuma rīkojumu izvirzītos iebildumus, ir šajā tiesību normā minētais “dokuments, ar ko celta prasība”.
- 27 Jāatgādina, ka Lugāno II konvencija ir formulēta gandrīz identiski attiecīgajiem Padomes Regulā (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) ietvertajiem pantiem un ka ir jānodrošina minēto tiesību aktu līdzvērtīgo tiesību normu saskanīga interpretācija (spriedums, 2019. gada 2. maijs, *Pillar Securitisation*, C-694/17, EU:C:2019:345, 27. punkts).
- 28 No Tiesas judikatūras par Regulas Nr. 44/2001 34. panta 2. punktu, kurš atbilst Lugāno II konvencijas 34. panta 2. punktam, izriet, ka atbilstoši šai sistēmai tās dalībvalsts tiesai, kurā atzīšana tiek prasīta, ir jāatsaka vai pārsūdzības gadījumā jāanulē ārvalsts aizmuguriska sprieduma izpilde, ja dokuments, ar ko celta prasība, vai līdzīgs dokuments nav laikus izsniegts atbildētājam, attiecībā uz kuru taisīts aizmuguriskais spriedums, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, izņemot gadījumu, ja atbildētājs nav sācis sprieduma pārsūdzēšanas procedūru izcelsmes dalībvalsts tiesās, kad viņam bija iespējams to darīt (spriedums, 2012. gada 6. septembris, *Trade Agency*, C-619/10, EU:C:2012:531, 32. punkts).
- 29 Šajā ziņā, tā kā Šveices Konfederācija saskaņā ar Lugāno II konvencijas 1. protokola III panta 1. punktu ir paziņojusi atrunu attiecībā uz šā sprieduma 9. punktā minētās šīs konvencijas 34. panta 2. punkta daļu, kura skar ārvalsts aizmuguriska nolēmuma pārsūdzēšanu, pārējās līgumslēdzējas puses to pašu atrunu piemēro Šveices Konfederācijas tiesu nolēmumiem.
- 30 Tātad saistībā ar Lugāno II konvencijas 34. panta 2. punktu un attiecībās ar Šveices Konfederāciju ārvalsts nolēmuma izpilde ir jāatsaka bez izņēmuma, ja dokuments, ar ko celta prasība, vai līdzvērtīgs dokuments nav laikus izsniegts atbildētājam, attiecībā uz kuru taisīts aizmuguriskais spriedums, un tādā veidā, lai viņš varētu nodrošināt savu aizstāvību.
- 31 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa uzskata, ka šāds atteikums ir obligāts, ja par dokumentu, ar ko celta prasība, tiek uzskatīts nevis piedziņas iestādes izdotais maksājuma rīkojums, bet gan vēlāk Ženēvas kantona tiesā iesniegtais prasības pieteikums.
- 32 No Tiesas judikatūras izriet, ka jēdziens “dokuments, ar ko celta prasība, vai līdzvērtīgs dokuments” apzīmē dokumentu vai dokumentus, kuru pareizi un laikus veikta izsniegšana atbildētājam ļauj tam īstenot savas tiesības, pirms ir pasludināts izpildāms spriedums izcelsmes valstī (spriedums, 1995. gada 13. jūlijs, *Hengst Import*, C-474/93, EU:C:1995:243, 19. punkts).

- 33 Pamatojoties uz šo definīciju, Tiesa par “dokumentu, ar ko celta prasība” ir atzinusi Vācijas tiesībās paredzēto maksājuma rīkojumu (*Zahlungsbefehl*), kura paziņošana ļauj pieteikuma iesniedzējam – gadījumā, ja nav izvirzīti iebildumi, – iegūt izpildāmu lēmumu (spriedums, 1981. gada 16. jūnijs, *Klomps*, 166/80, EU:C:1981:137, ^{9. punkts}), kā arī Itālijas tiesībās paredzēto maksājuma rīkojumu (*decreto ingiuntivo*), kas paziņots kopā ar prasības pieteikumu (spriedums, 1995. gada 13. jūlijs, *Hengst Import*, C-474/93, EU:C:1995:243, ^{20. un 21. punkts}).
- 34 Savukārt Tiesa ir atzinusi, ka šai “dokumenta, ar ko celta prasība” definīcijai neatbilst Vācijas tiesībās paredzētais izpildes rīkojums (*Vollstreckungsbefehl*), kas pats par sevi ir izpildāms un tiek izdots pēc maksājuma rīkojuma (spriedums, 1981. gada 16. jūnijs, *Klomps*, 166/80, EU:C:1981:137, ^{9. punkts}).
- 35 No tā izriet, ka gadījumā, kad norisinās divas secīgas procedūras, kuras ļauj iegūt izpildāmu nolēmumu attiecībā uz vienu un to pašu saistību, pirmās procedūras sākšana var tikt uzskatīta par Lugāno II konvencijas 34. panta 2. punktā minēto “dokumentu, ar ko celta prasība” vienīgi tad, ja abas procedūras ir funkcionāli vienotas.
- 36 Šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un Tiesai iesniegtajiem rakstveida apsvērumiem izriet, ka Šveices tiesībās maksājuma rīkojuma izdošanas procedūra piedziņas iestādē ir nošķirta no tiesvedības, kurā tiek izskatīta prasība par naudas piedziņu.
- 37 Pirmajā procedūrā parādnieks saskaņā ar Piedziņas likuma 74. panta 1. punktu desmit dienu laikā var izvirzīt iebildumus pret maksājuma rīkojumu. Iebildumu izvirzīšana nozīmē, ka tiek izbeigts process piedziņas iestādē, un liek kreditoram rīkoties tiesas ceļā. Atbilstoši Piedziņas likuma 79. pantam piedziņas turpināšanu kreditors var prasīt, vienīgi pamatojoties uz izpildu lēmumu, ar kuru iebildumi ir noraidīti *expressis verbis*. Vēlāk sāktajā parastajā tiesvedībā par naudas piedziņu tiesa var vienlaikus lemt par iebildumu atzīšanu par neiedarbīgiem.
- 38 Otrā tiesvedība, proti, tiesā celta prasība par naudas piedziņu, ir patstāvīga attiecībā pret piedziņas iestādes īstenoto parāda piedziņas procedūru. Protams, tiesā celta prasība par naudas piedziņu ir vērsta uz to, lai tiktu segts parāds, kura piedziņu ir mēģināts veikt, izmantojot maksājuma rīkojumu saskaņā ar Piedziņas likuma 38., 67. un 69. pantu. Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka prasības par naudas piedziņu celšana bez lūguma atzīt par neiedarbīgiem izvirzītos iebildumus nav vērsta uz to, lai pabeigtu iebildumu izvirzīšanas rezultātā apturēto piedziņas iestādē notiekošo piedziņas procedūru, kura pati par sevi nav obligāts priekšnoteikums, lai tiesā celtu prasību par naudas piedziņu.
- 39 Tātad, tā kā civilprocesā par naudas piedziņu iebildumu atzīšana par neiedarbīgiem nav tikusi lūgta, ir jāuzskata, ka – neskarot pārbaudi, kura jāveic iesniedzējtiesai, – piedziņas process piedziņas iestādē un tiesā sākta prasības tiesvedība par naudas piedziņu nav funkcionāli vienotas; vienīgi šāda vienotība ļautu maksājuma rīkojumu uzskatīt par Lugāno II konvencijas 34. panta 2. punktā minēto “dokumentu, ar ko celta prasība”.
- 40 Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Lugāno II konvencijas 34. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka Šveices tiesībās paredzēta prasība par naudas piedziņu, kas celta pēc Šveices tiesību aktos paredzēta maksājuma rīkojuma iepriekšējas izdošanas, neprasot atzīt par neiedarbīgiem pret šo maksājuma rīkojumu izvirzītos iebildumus, ir šajā tiesību normā minētais “dokuments, ar ko celta prasība”.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 41 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Konvencijas par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, kura parakstīta 2007. gada 30. oktobrī un kuras parakstīšana Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2008. gada 27. novembra Lēmumu 2009/430/EK, 34. panta 2. punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

Šveices tiesībās paredzēta prasība par naudas piedziņu, kas celta pēc Šveices tiesību aktos paredzēta maksājuma rīkojuma iepriekšējas izdošanas, neprasot atzīt par neiedarbīgiem pret šo maksājuma rīkojumu izvirzītos iebildumus, ir šajā tiesību normā minētais “dokuments, ar ko celta prasība”.

[Paraksti]